

ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISI VE BUNUN ÖĞRENCİNİN ÖĞRENMEYE KATILIMI, FAKÜLTE VE ARKADAŞ İLİŞKİLERİYLE BAĞLANTISI*

HAFEEZ ULLAH**
Çev.: Hasan DAM***

ÖZET

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ve bunun öğrencilerin öğrenmeye katılımı, fakülte ve arkadaş ilişkileriyle bağlantısı incelenmiştir. Öğrencilerin akademik başarılarını incelemek için, Amerikan Ulusal Öğrenci İşleri Araştırma Kurulu'nun uygulamasıyla 2003-2005 yılları arasında elde edilen üç yıllık veriler kullanılmıştır. Yapılan regresyon analizi sonucunda; öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımının, onların akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır. Bunun ötesinde, öğrencilerin fakülteyle ilişkileri, onların akademik başarılarını anlamlı düzeyde etkilemektedir. Bununla birlikte öğrencilerin arkadaşlarıyla bağlantısı ve akademik başarı arasındaki ilişkisi yalın değildir. Kız öğrencilerin arkadaş ilişkileri, akademik başarılarını olumlu yönde etkilerken, erkek öğrencilerin arkadaş ilişkileri onların akademik başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Anahtar kelimeler: Öğrenci başarısı, akademik başarı, okul başarısı, akran ilişkileri, öğrenmeye katılım

ABSTRACT

Students' Academic Success And Its Association To Student Involvement With Learning And Relationships With Faculty And Peers

This study examines undergraduate students' academic achievement and its association with students' involvement with learning, students' relationships with faculty and students' relationships with peers at University. To examine students' academic achievement, this study uses three years of data (2003-05) collected through the administration of the National Survey of Student Engagement. Using regression analysis, the study concludes that students' active involvement with learning positively influences their academic achievement. Moreover, students' relationships with faculty influence their academic achievement significantly. The relationship between students' connection with peers and academic achievement, however, is not simple.

* Bu makale, Hafeez Ullah ve Mardell A. Wilson tarafından Amerika'da College Student Journal adlı derginin Aralık 2007 sayısında "Students' Academic Success and its Association to Student Involvement with Learning and Relationships with Faculty and Peers" adıyla yayınlanmıştır. Adı geçen makale http://findarticles.com/p/articles/mi_m0FCR/is_4_41/ai_n27484210 web adresinden alınmıştır.

** Dr., Illionis Üniversitesi

*** Yard.Doç.Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Din eğitimi Ana Bilim Dalı, hasan.dam@omu.edu.tr

Female students' relationships with peers influence academic achievement positively. Whereas, male students' relationships with peers influence their academic achievement negatively.

Key words: Student's achievement, academic achievement, school success, peer relationship, involvement with learning

Giriş

Bu çalışmada, Midwestern Halk Üniversitesi öğrencilerinin akademik başarıları ve bunun öğrencilerin öğrenmeye katılımı, fakülte ve arkadaş ilişkileriyle bağlantısı incelenmiştir. Öğrencilerin akademik başarılarını incelemek için, bu çalışmada; Amerikan Ulusal Öğrenci İşleri Araştırma Kurulu'nun (National Survey of Student Engagement) uygulamasıyla 2003-2005 yılları arasında elde edilen üç yıllık veriler kullanılmıştır. Regresyon analizi (regression analysis) sonucu, bu çalışmada; öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımının, onların akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır. Bunun ötesinde, öğrencilerin fakülteyle ilişkileri, onların akademik başarılarını anlamlı düzeyde etkilemektedir. Bununla birlikte öğrencilerin arkadaşlarıyla bağlantısı ve akademik başarı arasındaki ilişkisi yalın değildir. Kız öğrencilerin arkadaş ilişkileri, akademik başarılarını olumlu yönde etkilemektedir. Halbu ki, erkek öğrencilerin arkadaş ilişkileri onların akademik başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bulgular, eğitim programlarını ve dersler-arası etkinlik programlarını (curricular and co-curricular programming) geliştirmede değerli bilgiler sağlamaktadır. Bununla birlikte, erkeklerin hemcinsleriyle arkadaşlık ilişkilerinin kızların hemcinsleriyle arkadaşlık ilişkilerinden nasıl farklılaştığını ve daha soysal temelli olanlara karşın daha akademik temelli olarak tanımlanan ilişkilere dayalı akademik başarıda farklılaşma olup olmadığının belirlenmesinde daha fazla bilgiye gereksinim duyulmaktadır.

Yüksek öğretimde öğrencilerin akademik başarılarına giden gerçek yolların (tangible links to) keşfedilmesi, çok sayıda araştırma projesinin temel taşı olmuştur. Günümüzde çoğu kurum, kampüslerindeki öğrenci başarısını belirlemede yardımcı olması için bir kısım daha popüler değerlendirme araçlarından yararlı bilgiler elde etmenin yollarını aramada daha isteklidirler. Böyle popüler değerlendirmelerden birisi Amerikan Ulusal Öğrenci İşleri Araştırma Kurulu'dur (National Survey of Student Engagement). Öğrenci katılımı ile akademik başarı hususundaki

karşılaştırmalı bilgi, kurumlara akademik başarıyı neyin etkilediği konusunda daha başka bakış açıları sunabilir.

Öğrencilerin Akademik Başarısı

Lufi (2003), yüksek öğretimde öğrenci devamını incelemiş, akademik devamlılığın, kolej notlarıyla olumlu yönde ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Derslere devam eden grup, devamsız gruptan anlamlı düzeyde daha fazla GPA'ya* sahiptir. Şu sonuç ortaya çıkmıştır ki, kolejde düşük notlar koleje devam etme kabiliyetini engellerken, başarıyı devam ettirme kabiliyetine katkı sağlamaktadır.

DeBerard, Spielmans, ve Julka (2004) birinci sınıfta akademik başarının yordayıcılarını incelemiştir. Onlar, birinci yılın ilk haftasında ve takip eden akademik yılın başlangıcında öğrencileri çeşitli boyutlarıyla değerlendirmişlerdir. Araştırmacılar, çoklu doğrusal regresyon (multiple linear regression) analizine göre, GPA ve SAT** puanlarının akademik başarıda önemli bir değişken olduğunu ortaya koymuşlardır. Onlar, kendi modellerinin, birinci yılda akademik performansı geliştirmek için uygun müdahale stratejilerinin belirlenmesinde olduğu kadar, düşük akademik performans için yüksek risk altındaki öğrencilerin belirlenmesinde de yararlı olduğunu rapor etmişlerdir.

Yerli öğrencilerle transfer öğrencilerin akademik performansını karşılaştırdığı araştırmasında Johnson (2005); iki grup arasında fark olmadığını tespit etmiştir. Eyalet dışından gelen transfer öğrencilerin GPA ortalaması (ortalama 0,03 puan), eyalette oturan öğrencilerden daha yüksektir. Bununla birlikte GPA'daki bu fark, lisedeki GPA'nın ve mezuniyet yaşının etkileri kontrol altına alındığı zaman önemini yitirmektedir.

Öğrencilerin Öğrenmeye Katılımı

Astin (1984), öğrenme ile öğrenci katılımı arasındaki ilişkiyi incelemiş ve -öğrenciler öğrenme etkinliklerine katılarak öğrenirler- şeklindeki kendi öğrenci gelişimi teorisini sunmuştur. O, öğrencilerin öğrenmesi ve gelişimsel sonuçların, kolej yaşantısında öğrenci katılımıyla doğru orantılı olduğunu ve kolejde gerek nite-

---

*GPA (Grade Point Average), mezun olmak için en az iki olması gereken yıl sonu başarı ortalaması (çev. notu).

** SAT (Scholastic Assessment Test), Amerikan okullarına girmek isteyen tüm dünyadan öğrencilerin girdiği ÖSS benzeri bir sınavdır (çev. notu).

lik gerekse nicelik (hem fiziksel hem zihinsel çev.) yönünden olsun öğrenci katılımının öğrenmede fark yarattığını açıklamıştır. Öğrenci katılımı; akademik aktiviteler, dersler arası aktiviteler, arkadaşlarla, fakülteyle ve yönetimle ilişkiler gibi çeşitli biçimlerde olabilir. Astin ((1993), müfredatın ve sınıftaki öğretim tekniklerinin önemli olmasına rağmen, öğrencinin kolejdeyken ne yaptığı – ‘nasıl motive edildikleri ve öğrenme sürecine ne kadar zaman ve enerji harcadıkları’-nın en önemli faktör olduğunu ısrarla vurgulamaktadır (p.305). 28 Astin (1993), aynı zamanda öğrenme, akademik performans ve öğrenilenlerin kalıcılığının, öğrenci katılımı, fakülte ve arkadaşlarla pozitif yönde ilişkili olduğu sonucuna varmıştır.

Öğrenci-fakülte etkileşimi, öğrenci-öğrenci etkileşimi, farklılıklara verilen kurumsal önem, ders dışı etkinliklere katılım, sınıf dışında öğrenci-fakülte etkileşimi ve arkadaşlarıyla ilişkilerinin niteliği, öğrencilerin okula devamını ve eğitsel başarılarını olumlu yönde etkilemektedir. Kuhn ve meslektaşları (1994), öğrencilerin, arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle ilişkilerinin niteliğini, akademik süreçleri ve sınıfta neyi nasıl öğrendiklerini değerlendirmeleri gerektiğini öne sürmektedirler. Aynı zamanda bu sonuçlar, ikinci sınıf öğrencilerinin deneyimlerinin ve tutumlarının akademik performansları üzerindeki etkilerini araştıran Graunke ve Woosley (2005) tarafından da desteklenmektedir. Onlar, akademik bir konuda yoğunlaşma ve fakültelerinden memnuniyetin, ikinci sınıf öğrencilerinin başarılarının önemli yordayıcıları olduğu sonucuna varmışlardır.

Farmer-Dougan, James ve McKinney (2000), öğrencilerin katılımını araştırmış ve öğrencilerin öğrenmeye katılımlarının 5 göstergesini tanımlamıştır: 1- Bilgisayar kullanan veya kullanılması istenilen sınıflara kaydolma, 2- notlarını yükseltme isteği, 3- diğer öğrencilerle ilişki kurabilme yeteneği, 4- görev kimliği ve 5- sınıf tartışma formatı. Onlar, öğrenci etkileşimleri, bilgisayar teknolojisi ve mücadeleci görevlere imkan ve destek sağlanan sınıf yapılarının, öğrencilerin öğrenmeye katılımlarını yükseltmede faydalı olacağını vurgulamaktadırlar. Bunun ötesinde, öğrencinin arkadaşlarıyla etkileşimi ve akademik konulardaki performanslarının anlamının farkına varma, katılıma katkı sağlayabilir.

Fakültenin eğitim aktiviteleriyle öğrenci katılımı arasındaki ilişkiyi araştıran Umbach ve Wawrzynski (2005), fakültenin sunduğu eğitim imkânlarının, öğrencinin öğrenmesini ve öğrenme

etkinliklerine katılımını oldukça etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Öğretim görevlileri, aktif ve işbirlikçi öğretim yöntemleri kullandıklarında, öğrenciler uygulamalara katıldıklarında, üst düzey zihinsel becerilere önem verildiğinde, akademik mücadelelere, öğrencilerle etkileşime ve öğrenci deneyimlerini zenginleştirici aktivitelere önem verildiğinde öğrenciler daha büyük katılım sağlamak ve öğrenmektedirler.

Öğrencilerin akademik başarısı, onların yüksek öğretimdeki hedeflerine ulaşmada gösterdikleri başarının en önemli göstergesidir (Pascarella ve Terenzinin, 1991). Bir öğrencinin başarısı, bireysel akademik yeteneğinden, özelliklerinden ve akademik kurumlardaki öğrenme aktivitelerinden oldukça etkilenmektedir. Öğrencinin öğrenmesiyle ilgili araştırmaların çoğu, öğrencinin öğrenmeye katılımına vurgu yapmakta (Astin, 1984), öğrenme sonuçlarını tespit etmekte (Kuh, Douglas, Lund, Ramin-Gyurnek, 1994), bir yetenek gelişimi perspektifi sunmakta (Jacobi, Astin ve Ayala, 1987), katılımın yordayıcılarını belirlemekte (Farmer-Dougan, James ve McKinney, 2000; McKlusky, 2004) ve öğretim ve öğrenme konusunda etkili eğitim uygulamalarını göstermektedirler (Chickering ve Gamson, 1987). Bununla birlikte şu an bile yüksek öğretim kurumları eğitsel hedeflerini gerçekleştirmede, öğrencilere yardımcı olabilecek hizmetleri ve programları belirleme mücadelesi vermektedirler. Onlar, öğrenci başarısı geliştirmede etkili olabilecek stratejileri araştırmaya devam etmektedirler. Problemin bir parçası da, akademik başarı ve onu etkileyen faktörler hakkında anlayış eksikliğidir. Bu çalışmanın amacı, Midwestern Halk Üniversitesi'nde öğrencilerin akademik başarısı ve bunun öğrencinin öğrenmeye katılımı, fakülte ve arkadaş ilişkileriyle bağlantısını ortaya koymaktır.

Yöntem

Veri ve Örneklemin Tanımlanması

İşlem

Bu çalışmanın verileri, 2003-2005 yıllarında Midwestern Halk Üniversitesinde yıllık olarak uygulanan Ulusal Öğrenci İşleri Araştırması (NSSE) uygulamasından elde edilmiştir. 46 Bilgi toplama aracı, 2003, 2004, ve 2005 yılları bahar yarıyılında lisans öğrencilerine (1. sınıf ve son sınıf) uygulanmıştır. Örnekleme, her yıl, birinci ve son sınıflarda kayıtlı tüm öğrencilerin bilgileri-

nin yer aldığı öğrenci dosyasından, random (tesadüfi örnekleme) yöntemiyle seçilmiştir.

Tüm lisans öğrencilerinin bilgilerini içeren öğrenci dosyası alındıktan sonra, NSSE tarafından, kurumun izniyle, random yöntemiyle 1. sınıf ve son sınıf öğrencileri seçilmiştir. 2003'te NSSE, her bir gruptan (birinci ve son sınıflardan) 500 örneklem seçmiştir. 2004'te, her iki gruptan 1000 öğrenci örneklem olarak seçilmiştir. Aynı şekilde 2005'te NSSE her iki gruptan 2000 öğrenci seçmiştir. Birinci sınıf ve son sınıf öğrencilerinin ankete cevap verme oranları; 2003'te; %44 birinci sınıf, %35.4 son sınıf, 2004'te; %36.5 birinci sınıf, %34.4 son sınıf, 2005'te; %50.8 birinci sınıf, %49.2 son sınıf olmuştur.

Bilgi Toplama Aracı

Indiana Üniversitesi, Ulusal Öğrenci İşleri Araştırma Kurulu (NSSE), yüksek öğretim kurumlarında lisans öğrencilerinin öğrenmeye katılımını değerlendirmek için alan taraması testi geliştirmiştir (Kuh, 2001). Tarama testi, sorunun yapısına bağlı olarak, değişik cevap ölçekleri olan 29 sorudan oluşmaktadır. İlk olarak, bu araç, öğrenmeyi destekleyici kurumsal çevre gibi öğrencilerin öğrenme aktivitelerine katılımını kapsamaktadır. Soruların bir kısmı, öğrencilerin aktiviteleri, ders çalışması, ders çalışması, okuması, yazması, akademik danışmanlığın kalitesi; öğrencilerin bilgi, beceri ve kişisel gelişimine katkıda bulunan yaşantıları, öğrencilerin arkadaşlarıyla, fakülteyle ve yönetimle ilişkileriyle ilgilidir. Bunlara ilaveten, tarama testi; cinsiyet, etnik köken, bağlı bulunulan statü ve kurumdaki eğitsel yaşantıları içermektedir. NSSE, ilk uygulamasını yaptığı 2001'den beri, çok tutarlı sonuçları rapor ederek araştırmanın geçerliğine ve güvenilirliğine katkıda bulunmaktadır.

Veri Toplama

Akademik başarı, öğrencilerin toplam GPA (grade point average)'sından tespit edilmiştir. Öğrencilerin toplam not ortalaması (cumulative GPA) bir sonraki bahar yarıyılında, önceki güz yarıyılından kayıtlarından elde edilmiştir. Toplam GPA'nın ranj aralığı (yayıma genişliği) 0.0-4.0 arasındadır. Öğrencilerin ACT*** puanları, üniversite tarafından muhafaza edilen kayıt dosyala-

---

*** ACT (American College Test), yılda 5 defa yapılan ve öğrencilerin girdikleri kolejde başarılı olacaklarının bir göstergesi olarak kabul edilen standart bir sınav (çev.notu).

rından elde edilmiştir. Öğrencilerin yaşları, NSSE tarama formunda öğrenciler tarafından verilen doğum tarihlerinden hesaplanmıştır. Cinsiyetleri de NSSE verilerinden elde edilmiştir.

Bu çalışmada kullanılan özel NSSE maddeleri ise şunlardır:

a) Öğrencilerin soru sorması ya da sınıf tartışmasına katılması (dört-puan skalasıyla ölçülmüştür: 1- hiç, 2= bazen, 3= sık sık, 4= çok sık)

b) Öğrencilerin fakülteyle ilişkilerinin niteliği (yedi-puan skalasıyla ölçülmüştür: 1= yok/yararsız'dan 7= var/yararlı'ya kadar).

c) Öğrencilerin arkadaşlarıyla ilişkilerinin niteliği (yedi-puan skalasıyla ölçülmüştür: 1= yok/yararsız'dan 7= var/yararlı'ya kadar).

Sonuçlar

Araştırmaya Midwestern Halk Üniversitesi'nde kayıtlı 2,160 lisans öğrencisi (birinci sınıf=1,122, son sınıf= 1,038) katılmıştır. Bunların 1,474'ü kız (%68,2), 686'sı erkek (%31,8)'tir. 16-62 yaş aralığındaki örneklem grubunun yaş ortalaması 20,9'dur. Toplam öğrenci sayısının %88,6'sı Kafkasya'lı, %5.4'ü Afroamerikan, %2.3'ü İspanyol, %1.9'u Asya'lı ve %1.8'i de diğer etnik gruplara aittir. Örneklem grubunun özellikleri, kampüste bulunan tüm öğrencilerin oluşturduğu evrenle benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin 397'si 2003'te, 733'ü 2004'te, 1.030'u da 2005'te araştırmaya katılmıştır.

Öğrencilerin (n=2.160), üç yılın toplam GPA ortalaması 3,05 (+-) 0,62'dir. ACT puanlarının ortalaması, 13-35 (+-) 3,36 aralığında 23,40 (+-) 3,36'dır. NSSE maddelerinden elde edilen öğrenci-fakülte ilişkilerinin niteliği, 7'li Likert ölçeğine göre 5,32 (+-) 1,39'dur. Aynı şekilde, öğrencilerin arkadaşlarıyla ilişkilerinin niteliği puan ortalaması da yine 7'li Likert ölçeğine 5,67(+-) 1,21'dir. Tablo 1'de bağımsız değişkenler ve tüm sonuçların bir özeti verilmiştir.

Değişkenler Arası Korelasyonlar

Tablo 2'de araştırmada kullanılan değişkenler arasındaki Pearson r korelasyonu sunulmuştur. Değişkenler arasındaki korelasyonlar, başarının yordayıcılarını ve bağımsız değişkenlerle arasındaki yaygın otokorelasyonları (öz ilinti) belirlemede yararlı

olmaktadır. Öğrencinin akademik başarısı (GPA) ile ACT puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olumlu bir ilişki bulunmuştur ($r= 0,23$). Akademik başarıyla öğrencilerin yaşı arasında görülen orta düzeyde olumlu bir ilişki ($r= 0,46$), yaşın başarıda açıklayıcı bir değişken olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin fakülteyle ilişkileri ile akademik başarı arasında anlamlı düzeyde olumlu bir ilişki bulunmuştur ($r=0,16$). Halbuki, öğrencilerin arkadaş ilişkileri ile akademik başarı arasında daha düşük bir ilişki vardır ($r= 0,05$) Öğrencilerin fakülteyle ilişkileri ve yaşları arasında önemli düzeyde olumlu bir ilişki vardır ($r= 0,13$).

Öğrencilerin Akademik Başarılarının Yordanması İçin Regresyon

Öğrencilerin akademik başarısını belirlemede kullanılan 5 yordayıcının bulunduğu Linear Çoklu Regresyon (Linear Multiple Regression) istatistik tekniği kullanılmıştır. Yordayıcılar şunları kapsamaktadır: 1) öğrencilerin yaşı, 2) ACT puanları, 3) soru sorma ya da sınıf tartışmalarına katılma, 4) öğrencilerin fakülteyle ilişkileri, 5) öğrencilerin arkadaşlarıyla ve hemcinsleriyle ilişkilerinde etkileşim süresi. Sonuçlar, akademik başarıda toplam varyansın %10'unu hesaba katsa da, regresyon modelinin anlamlı olduğunu göstermektedir ($F(5,1697)= 39,75$, $p= 0,000$). Buna ilaveten, bütün katsayılar istatistiksel olarak önemli bulunmuştur. Bu bulguların bir özeti Tablo 3'te verilmiştir.

Araştırmacılar, öğrencilerin yaşını ve ACT puanlarını, onların karakteristiklerini ve yeteneklerini ayrı ayrı gösteren bir yordayıcı olarak kabul etmişlerdir (Tablo 3). Öğrencilerin yaşı, akademik başarı için önemli bir yordayıcı olmuştur ($[beta]= 0,02$, $t= 2,35$, $p<0,05$). Aynı şekilde, öğrencilerin ACT puanları, onların akademik başarılarında önemli bir etkiye sahiptir ($[beta]=0,05$, $t= 10,67$, $p<0,05$). Öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımı ya da sınıf tartışmalarına katkıda bulunması, NSSE'nin ölçümüne göre, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir ($[beta]=0,06$, $t= 3,35$, $p<0,05$). Öğrencilerin fakülteyle ilişkileri de onların akademik başarısı için önemli bir yordayıcı olmuştur ($[beta]=0,06$, $t= 4,66$, $p<0,05$).

Öğrencilerin arkadaşlarıyla ilişkileri, onların akademik başarılarında önemli bir etkiye sahip olduğu için araştırmacılar, öğrencilerin arkadaş ilişkileri ile öğrenci cinsiyeti arasındaki ilişkinin ürünü olan bir etkileşim terimi oluşturmuşlardır. Bu etkileşim teriminin amacı, öğrencilerin arkadaş ilişkilerinin erkek ve kız

öğrenciler arasında farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Seçilen yordayıcılara (yaş, ACT puanları, soru sorma ya da sınıf tartışmalarına katılma, öğrencilerin fakülteyle ilişkilerinin niteliği) ilaveten, araştırmacılar etkileşim terimini, öğrencilerin akademik başarısını yordamak için dahil etmişlerdir. Sonuçlar, cinsiyet ve öğrencilerin arkadaş ilişkileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir etkileşim olduğunu göstermiştir ($[\beta]=0,02$, $t= 40,81$, $p<0,05$) (Tablo 3).

Cinsiyetler arasındaki etkileşimin doğasını belirlemek için, araştırmacılar cinsiyetle çoklu regresyon denklemini hesaplamışlardır. Kızların ve erkeklerin baştan sona yaş ortalaması, ACT puan ortalaması, öğrencilerin öğrenmeye katılım ortalaması ve öğrencilerin fakülteyle ilişki düzeyleri ortalaması hesaba katıldığında, araştırmacılar, öğrencilerin arkadaş ilişkileri ve cinsiyet arasında doğrusal olmayan (disordinal) bir etkileşim tanımlamışlardır. Kız öğrencilerin arkadaş ilişkilerinin, onların akademik başarılarında olumlu bir etkisi varken, aksine erkek öğrencilerin arkadaş ilişkilerinin, onların akademik başarıları üzerinde negatif bir etkisi bulunmuştur.

Tartışma

Bu araştırmanın sonuçları, öğrencilerin ACT puanlarının ve yaşın, onların akademik başarılarının önemli yordayıcıları olduğunu göstermiştir. Diğer tüm değişkenlerin etkileri kontrol altına alındıktan sonra bile, ACT puanlarının onların akademik başarıları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görülmektedir ($[\beta]=0,05$, $t= 3,35$, $p<0,00$). Ortalama olarak, ACT puanlarındaki %1'lik bir değişim, öğrencilerin akademik başarılarında %5'lik bir değişime yol açmaktadır. Benzer şekilde, öğrencinin yaşındaki bir yıllık bir fark, akademik başarıda %0,2'lik bir değişime yol açmaktadır. Bu sonuçlar, akademik başarının yordanması konusunda daha önce yapılan araştırmalarla benzerlik göstermektedir. Birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarısını yordama çalışması yaparken DeBerard, Spielmans ve Dinke (2004), lise GPA ve SAT puanlarının, akademik başarıda önemli bir değişken sayıldığını tespit etmişlerdir. Aynı şekilde Johnson (2005); lise GPA puanı ve öğrenci yaşının, öğrencilerin kolej başarısında önemli yordayıcılar olduğunu bildirmiştir.

Öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımı, onların akademik başarıları üzerinde en büyük etkiye sahiptir. ($[\beta]=0,06$, $t= 3,35$, $p<0,05$). Diğer tüm değişkenlerin etkisi kontrol altına alındıktan

sonra, öğrencilerin aktif katılımının, onların akademik başarıları üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Ortalama olarak, öğrenmeye aktif katılımında %1'lik bir pozitif bir değişim, toplam not ortalaması bakımından akademik başarıda .06'lık bir pozitif değişime yol açmaktadır. Bu sonuçlar, Kember ve Leung (2005)'un; aktif öğrenme stratejilerinin öğrencilerin kabiliyetlerinin gelişimini önemli düzeyde etkilediği şeklindeki bulgularıyla uyum göstermektedir.

Sonuçlar şunu göstermiştir ki, öğrencilerin fakülteyle ilişkileri, baştan sona onların akademik başarılarında pozitif bir etkiye sahiptir ($\beta=0,06$, $t=4,66$, $p<0,05$). Tüm diğer değişkenler sabit tutulduğunda, öğrencilerin fakülteyle ilişkilerinin niteliğindeki %1'lik pozitif bir değişim, akademik başarılarında .06'lık pozitif bir değişime tekabül emektedir. Bu sonuçlar, öğrencilerin fakülteyle ilişkileri ve bunun öğrenci başarısı üzerindeki etkisi konusunda yapılan ve -fakülteyle etkileşimde sağlanan doyumun, öğrencisi başarısının önemli bir yordayıcısı olduğu sonucu çıkan önceki araştırmanın bulgularıyla benzerlik göstermektedir (Graunke ve Woosley, 2005).

Yapılan analizler, arkadaş ilişkileriyle başarı arasındaki bağlantının yalın olmadığını göstermektedir. Sonuçlar; cinsiyete göre öğrencilerin arkadaş ilişkilerinin, onların akademik başarıları üzerinde orta düzeyde bir etkisi olduğunu göstermektedir ($\beta=0,02$, $t= 4,81$, $p<0,05$). Öğrencilerin arkadaşlarıyla ilişkileri erkek öğrenciler için her zaman lehte değildir. Arkadaş ilişkilerindeki gelişmeyle, erkek öğrencilerin akademik başarıları azalmaktadır. Diğer yandan, NSSE'nin ölçümüne göre, kız öğrencilerin akademik başarılarıyla onların arkadaş ilişkilerinin niteliği arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Bu sonuçlar, lisans eğitimini geliştirmeye yönelik programların, cinsiyet farklılıklarını dikkate alması gerektiğini göstermiştir.

Bu sonuçlar, öğrenci organizasyonlarında ve gruplarında aktif olarak görev alan, daha kontrollü olan ve nadiren devamsızlık yapan bir kız öğrencinin daha yüksek bir not ortalamasına sahip olacağı sonucuna varan Chee, Pino, ve Smith (2005) tarafından da desteklenmiştir. Öte yandan, bir erkek öğrenci ise, daha yüksek bir SAT notuna sahip olduğu, daha üst bir sınıfa ait olduğu, daha az çalıştığı, daha yüksek düzeyde bir akademik kontrole sahip olduğu ve daha az devamsızlık yaptığı takdirde, daha yüksek bir not ortalaması alması daha olası gözükmektedir.

Bu çalışmanın bulguları; öğrencilerin arkadaş ilişkilerinin akademik başarı üzerindeki etkileri erkek ve kız öğrenciler arasında farklılaşmakta olduğunu göstermekte ve aynı zamanda Chodorow (1978)'un ve Gilligan (1982)'in kuramsal perspektifleriyle uyum içerisinde bulunmaktadır. Chodorow (1978), kişiliklerin cinsiyete göre farklılaştığını doğrulamış; kadınların büyük ölçüde sosyal birlikteliklere bağlı oldukları ve sorumluluklara önem verdikleri gerçeği Gilligan (1982) tarafından da tespit edilmiştir. Gilligan, kadınların başarısının, onların kimliklerini tanımlamada ve öğrenme hakkındaki tutumlarını belirlemede yardımcı olan sosyal ilişkilerine bağlı olduklarını iddia etmektedir. Bununla birlikte erkekler, akademik başarıya odaklanma ve özerkliğe önem verme eğilimindedirler. Sonuç olarak, muhtemeldir ki, kız öğrenciler arkadaş ilişkilerinden, erkek öğrencilerden daha çok istifade etmişlerdir ki, bu da nihayetinde onların tüm başarıların etkilemektedir.

Bu çalışmanın, bulgular yorumlanırken göz önüne alınması gereken birkaç sınırlılıkları vardır. Birincisi; bu araştırmanın sonuçları, büyük çoğunluğunu Kafkasya'lıların oluşturduğu tek bir halk üniversitesi ile sınırlıdır. Bu yüzden, daha geniş etnik çeşitlilikleri olan çok sayıda kurumlarda öğrenci başarı ölçüldüğü zaman, sonuçlar farklılaşabilecektir. İkincisi; bu çalışmada kullanılan model, akademik başarıda toplam değişkenlerin yaklaşık %10'unu hesaba katmıştır. Her ne kadar, çok muhtemeldir ki açıklanan değişken, akademik başarı durumunun (kümülatif GPA) ve ölçülen bağımsız değişkenlerin sonucu olsa da, gelecekteki çalışmalar, başarıda daha yüksek oranda açıklama getirebilecek ilave değişkenler ihtiva edebilir. İlave değişkenler, ırk, etnik köken, branş v.b olabilir.

Sonuçlar ve Öneriler

Özet olarak, öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımı (soru sormaları veya sınıf tartışmalarına katılmaları), onların akademik başarıları üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Öğrencilerin fakülteyle ilişkilerinin niteliği, onların akademik başarılarının önemli bir yordayıcısıdır. Öğrencilerin aktif katılımının arttırılabildiği imkanları ortaya çıkarmaya özendirici fakülte; örneğin yardım vasıtasıyla öğrenme, işbirlikçi görevler, bütünleştirici öğrenme ve hatta güçlendirilmiş sınıf katılımı, fakülte gelişim programları boyunca devam etmelidir. Bu çalışmanın sonuçlarına dayalı olarak; güçlendirilmiş fakülte/öğrenci ilişkilerindeki imkanlar,

tamamlayıcı gelişim için destekleyici bir alan olabilir. Gelecekteki çalışmalar, şunu ele almalıdır: Aktif öğrenme fırsatlarını destekleyen dersler/fakülte, öğrencilerin, öğrenci-fakülte ilişkilerine yönelik algılarını nasıl etkilemekte ve bu kombinasyon akademik başarıya nasıl tesir etmektedir.

Öğrencilerin arkadaş ilişkilerinin niteliği, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde önemli bir etkiye sahip olsa da, cinsiyetler arasındaki ilişki farklılık göstermiştir. Kız öğrencilerin arkadaş ilişkileri, onların akademik başarıları üzerinde olumlu bir etkiye sahipken, erkek öğrencilerin arkadaş ilişkileri, onların akademik başarıları üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir. Muhakkak ki, bu bulgular, birinci sınıf deneyimlerini ve ilave ders dışı etkinlik programlarının geliştirilmesinde önemlidir. Erkeklerin hemcinsleriyle ilişkilerinin, kızların hemcinsleriyle ilişkilerinden nasıl farklılaştığını, ve daha çok sosyal temelli ilişkilere karşı daha akademik temelli olarak tanımlanan ilişkilere bağlı olarak akademik başarıda farklılaşma olup olmadığının belirlenmesinde daha çok bilgiye gereksinim duyulmaktadır. Bu çalışma, Amerikan Ulusal Öğrenci İşleri Araştırmasından (NSSE) elde edilen bir yığın bilginin, lisans öğrencilerinin arasında akademik başarıyı geliştirmek için hedef bölgeleri tanımlamada nasıl yardım edebileceğinin bir örneğidir.

Tablo 1: Öğrencilerin GPA, Yaş, ACT puanları, Öğrenmeye Aktif Katılımı, Arkadaş İlişkilerinin ve Fakülte İlişkilerinin Niteliğinin Ortalaması ve Standart Sapması (n = 2,160)

Değişken	NI	SD
GPA	3.05	0.62
Yaş	20.9	4.26
ACT Puanı	23.40	3.36
Öğrencilerin soru sorması/ Sınıf tartışmalarına katılması	2.82 *	0.83
Öğrencilerin Arkadaş İlişkilerinin Niteliği	5.67 **	1.21
Fakülteyle İlişkilerin Niteliği	5.32 **	1.19

* Dört-puan skalasıyla ölçülmüştür:
1- hiç, 2= bazen, 3= sık sık, 4= çok sık

** Yedi-puan skalasıyla ölçülmüştür:
1= yok/yararsız'dan 7= var/yararlı'ya kadar

Tablo 2: Öğrencilerin GPA, Yaş, ACT Puanları, Fakülteyle İlişkilerin Niteliği, Arkadaş ilişkilerinin Niteliği, Öğrencilerin soru sorması ya da Sınıf Tartışmalarına katkıda bulunması değişkenleri arasındaki korelasyonlar (n = 2,160)

Değişkenler	1	2
1. GPA	1.00	0.46 *
2. Yaş	1.00	
3. ACT Puanları		
4. Arkadaş İlişkileri		

5. Fakülte-öğrenci ilişkisi

6. Öğrencilerin soru sorması/
Sınıf tartışmalarına katılması

Değişkenler	3	4
1. GPA	0.23 **	0.05 *
2. Yaş	-0.15 **	-0.02 *
3. ACT Puanları	1.00	-0.01
4. Arkadaş İlişkileri	1.00	

5. Fakülte-öğrenci ilişkisi

6. Öğrencilerin soru sorması/
Sınıf tartışmalarına katılması

Değişkenler	5	6
1. GPA	0.16 **	0.14 **
2. Yaş	0.13 **	0.19 **
3. ACT Puanları	-0.02	0.09 **
4. Arkadaş İlişkileri	0.34 **	0.15 **
5. Fakülte-öğrenci ilişkisi	1.00	0.19**
6. Öğrencilerin soru sorması/ Sınıf tartışmalarına katılması /		1.00

* p < 0.05

** p < 0.01

Tablo 3: Öğrencilerin Akademik Başarılarını Yordayıcı Değişkenlerin Regresyon Analizi Özeti (n = 2,160)

Bağımsız Değişken	[beta]	SE ([beta])	SC-[beta]
Yaş	0.02	0.006	0.06
ACT Punaları	0.05	0.004	0.25
Öğrencilerin soru sorması/ Sınıf tartışmalarına katılması	0.06	0.018	0.08
Fakülteyle İlişkilerin Niteliği	0.06	0.120	0.11
Etkileşim: Arkadaşlarla İlişkilerin Niteliği * Cinsiyet	0.02	0.004	0.11
Bağımsız Değişken	t	P	
Yaş	2.35 **	0.01	
ACT Puanı	10.67 ***	0.00	
Öğrencilerin soru sorması/ Sınıf tartışmalarına katılması	3.35 ***	0.00	
Fakülteyle İlişkilerin Niteliği	4.66 ***	0.00	
Etkileşim: Arkadaşlarla İlişkilerin Niteliği * Cinsiyet	40.81 ***	0.00	
Bağımsız Değişken		F	[R.sup.2]
Yaş	39.75 **	0.105	
ACT Puanı			
Öğrencilerin soru sorması/Sınıf tartışmalarına katılması			
Fakülteyle İlişkilerin Niteliği			
Etkileşim: Arkadaşlarla İlişkilerin Niteliği * Cinsiyet			

* p < 0.05

** p < 0.01

*** p < 0.001

KAYNAKÇA

- Astin, A. W. (1993). What matters in college: Four critical years revisited. San Francisco: Jossey-Bass Inc. Publishers.
- Astin, A. W. (1984). Student involvement: A developmental theory for higher education. *Journal of College Student Personnel*, 25, 297-308.
- Chee, K.H., Pino, N. W., & Smith, W. L. (2005). Gender differences in the academic ethic and academic achievement. *College Student Journal*, 39 (3), 604-618.
- Chickering, A. W., & Gamson, Z. F. (1991). Applying the seven principles for good practice in undergraduate education. San Francisco. San Francisco: Jossey-Bass Inc. Publishers.
- Chodorow, N. (1978). The reproduction of mothering: Psychoanalysis and the sociology of gender. Berkley: University of California Press.
- DeBerard, M. S., Spielmans, G. I., & Julka, D. L. (2004). Predictors of academic achievement and retention among college freshmen: A longitudinal study. *College Student Journal*, 38 (1), 66-80.
- Farmour-Dougan, V., James, D., & McKinney, K. (2000). Student engagement at Illinois State: Predictors of high engagement. Illinois State University: Normal: Center for Teaching, Learning and Technology. Unpublished manuscript.
- Gilligan, C. (1982). In a different voice: Psychological theory and women's development. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Graunke, S.S. & Woosley, S. A. (2005). An exploration of the factors that affect the academic success of college sophomores. *College Student Journal*, 39 (2), 367-376.
- Jacobi, M., Astin, A., & Ayala, F. Jr., 1987). College student outcomes assessment: A talent development perspective, 7. Washington, DC: ERIC Clearinghouse, George Washington University.
- Johnson, M.D. (2005). Academic performance of transfer versus "native" students in natural resources and sciences. *College Student Journal* 39 (3), 570-579.
- Kember D. & Leung D. Y. P. (2005). The influence of active learning experiences on the development of graduate capabilities. *Studies in Higher Education*. 35, (2), 155-170.
- Kuh, G.D. (2001). Assessing what really matters to student learning: Inside the National Survey of Student Engagement. *Change*, 33(3), 10-17, 66.
- Kuh, G.D. (2003). The national survey of student engagement: Conceptual framework and overview of psychometric properties [on line]. Available: http://nsse.iub.edu/pdf/conceptual_framework_2003.pdf
- Kuh, G. D., Douglas, K. B., Lund, J. P., & Ramin-Gyurnek, J. (1994). Student learning outside the classroom: Transcending artificial boundaries. Washington, DC: Graduate School of Education and Human Development, The George Washington University.
- Lufi, D., Parish-Plass, & Cohen, A. (2003). Persistence in higher education and its relationship to other personality variables. *College Student Journal* 37 (1), 50-59.
- McCluskey-Titus, P. (2004). A study of graduate student engagement with some preliminary suggestions about teaching and learning. *Zeal Unceasing: on*

Teaching at Illinois State University. Normal: Center for Teaching, Learning and Technology.

Pascarella, E. T., & Terenzini, P.T. (1991). How college affects students: Findings and insights from twenty years of research. San Francisco, CA: Jossey-Bass Inc. Publishers.

Umbach, P. D. & Wawrzynski, M. R. (2005). Faculty do matter: The role of college faculty in student learning and engagement. *Research in Higher Education* 46 (2), 153-184.